

Simfonia inacabada

En aquesta dècada dels 90 les orquestres de Barcelona i València passaran a la categoria de simfòniques. Una reconversió que d'entrada no es presenta fàcil mentre les diferents institucions es posen d'acord.

Orquestra Municipal de València dirigida per Manuel Galduf.

RAFA GIL

La transformació de les actuals orquestres de titularitat municipal en formacions simfòniques és un dels processos que marquen les actuacions culturals en el nostre país. Una reconversió que ha d'afrontar tota classe d'obstacles, començant per les institucions gestores, *desentona-*des a l'hora de repartir-se la seua participació en l'empresa. Ajuntaments i governs autònoms busquen la manera de posar en marxa un projecte que necessita una important dotació pressupostària i una gestió lliure de traves burocràtiques.

En l'actualitat als Països Catalans funcionen un important nombre d'orquestres, algunes de les quals amb l'adjectiu de simfòniques com l'orquestra Simfònica de Balears, Ciutat de Palma. Gràcies a un acord entre el Govern Balear, el Consell Insular i l'Ajuntament de Palma —de titularitat muni-

cipal— naixia l'octubre de 1988. El mes de gener de 1989 es va nomenar Pere Estelrich gerent de la Fundació Pública de les Balears per a la Música —òrgan que gestiona l'orquestra— mentre Lluís Remartínez Gómez era nomenat director titular de l'orquestra. L'orquestra es presentaria públicament el 30 de setembre de 1989, i per ella han passat com a directors invitats Janos Meszaros, Leon Spírer, Valentín Kojin, Odón Alonso, L. Izquierdo, i Luca Pfaff entre altres.

També de formació recent és l'Orquestra Simfònica del Vallès, que aquesta temporada afronta el seu tercer cicle de concerts. L'orquestra, que s'acaba de constituir en societat anònima laboral, ha estat considerada des de la seua fundació planter de l'Orquestra Ciutat de Barcelona. Amb una plantilla de 56 músics, està dirigida per Albert Argudo. En

la present temporada hi passaran com a directors invitats Odón Alonso, Ivan Anguelov i Josep Pons. Tot i que el seu repertori està enfocat als autors i obres d'àmplia divulgació —els ingressos de taquilla constitueixen un dels seus principals suports— ha programat per a aquesta temporada l'estrena d'una obra de Benet Casablancas i un concert de percussió i orquestra de Lepa, amb Xavier Joaquim com a solista.

Pel que fa al País Valencià, és sense dubte l'actual Orquestra de València —anteriorment anomenada Orquestra Municipal— la formació musical més important. Fundada el 1943 per Joan Lamotte de Grignon, està dirigida actualment per Manuel Galduf. La seua reconversió en orquestra simfònica fou un dels punts que s'anunciaren amb motiu de la presentació del projecte Música 92. Avui més que mai tot

sembla indicar que la reconversió simfònica ha entrat en via morta i ni els seus promotors saben ben bé per on tirar. Davant d'aquesta situació, des d'alguns sectors s'han manifestat per la creació d'una nova orquestra. Com a model es mira cap al País Basc, on coexisteixen —amb magnífics resultats artístics— l'Orquestra de Bilbao i la Simfònica d'Euskadi. De totes maneres seria una solució in extremis que ara per ara no entra en els càlculs pressupostaris de les institucions.

Amb el Palau de la Música com a seu, l'Orquestra de València s'ha situat dins del grup de les orquestres més destacades de l'estat espanyol —Orquestra Nacional d'Espanya, Orquestra de Radio Televisión Española, Orquestra Simfònica de Euskadi. Dins la present temporada l'orquestra ha afrontat compromisos com l'estrena del *Tirant lo Blanc*

Pressupostos orquestrals

Orquestra Ciutat de Barcelona: 700 milions de pessetes (Ajuntament de Barcelona)

Orquestra de València: 500 milions (300 milions per part de la Conselleria de Cultura, Ajuntament de València)

Orquestra Simfònica de Balears: 285 milions (Govern Balear, Consell Insular i Ajuntament de Palma)

Orquestra Simfònica del Valles: 35 milions (Generalitat de Catalunya, Banc de Sabadell i Pioner)

Orquestra Ciutat de Barcelona que afegirà el terme Nacional de Catalunya.

ARXIU

d'Amand Blanquer, una obra que podria convertir-se en òpera en un futur. Dependent de l'Ajuntament de València, tot i que el seu pressupost corre majoritàriament a càrrec de l'Àrea de Música de l'IVA-ECM de la Generalitat valenciana, l'orquestra arrossega el pes de tota la burocràcia municipal. Segurament per això la creació d'un consorci o patronat que ajudara a realitzar una gestió més àgil és una de les necessitats més urgents de l'orquestra. Un patronat que s'encarregaria d'administrar un pressupost més generós que el que té actualment amb la col·laboració d'un gabinet tècnic que s'ocuparia de la promoció i la imatge de l'orquestra.

Si fa un any es va llançar el projecte d'un pacte cultural, ara amb l'horitzó d'unes eleccions municipals, des de l'Ajuntament la consigna sembla ser la de no *transferir* ni transformar. Un altra cosa serà després de les eleccions.

L'AUDITORI POT PORTAR ORQUESTRA NACIONAL

Deu anys de govern autonòmic català no han aportat encara cap nova formació orquestral institucional —sigui simfònica, de cambra o fins i tot una cobla— en el que constitueix un remarcable buit cultural.

L'oportunitat de tal realitza-

ció en el supòsit concret d'una orquestra simfònica, s'albira a l'horitzó del que fins ara bàsicament són uns pre-acords pendents de superior concreció.

El substrat que ha fet possible aquestes expectatives ha estat el futur auditori, iniciativa que va ser suggerida en principi des de la Generalitat i que l'Ajuntament ha assumit amb plena conseqüència. Es tracta d'un equipament que podria posar-se en marxa, si més no provisionalment, a mitjan l'olímpic 1992 i que ha servit perquè Generalitat i Ajuntament s'embarquessin en el mateix vaixell. Així s'ha previst que la titularitat i la gestió del nou auditori vagi a càrrec d'un consorci Generalitat-Ajuntament per parts iguals. A partir d'aquí, i tenint en compte que l'Auditori serà seu i casa de l'Orquestra Ciutat de Barcelona —municipal— sembla lògic que continent i contingut comparteixin paternitat institucional. Això significa que a la fi es disposi d'una orquestra simfònica *nacional*, encara que en essència sigui la continuació de la que és iniciativa municipal des del 1944, quan va ser creada l'Orquestra Municipal de Barcelona.

Tanmateix suposem que el canvi de nom pot, i de fet, ha de comportar canvis substancials en el seu funcionament. En aquest sentit cal recordar l'àmbit d'actuació de l'OCB

ara pràcticament exclusiu del Palau de la Música Catalana i dels llocs normalment de fora de Catalunya, on realitza algunes gires. Suposem, per tant, que en el futur hi hagi una superior itinerància arreu del país i en definitiva una superior projecció nacional. Al mateix temps, de la mateixa formació, se'n podria derivar —és una simple extrapolació, és clar— una autèntica cobla insitucional dedicada a cobrir el buit —es podria parlar d'esvoranc quasi— que sofreix la música per a cobla no ballable. La que comporta uns concrets nivells de rigor qualitatiu i que ara està abandonada del tot, institucionalment.

No és possible de moment apuntar quan es produirà la constitució de l'Orquestra Nacional. De moment fa un any, des del 19 de setembre del 1989, que es va signar el conveni per a la creació de l'al·ludit Consorci. Més recentment, el passat 22 d'octubre, Generalitat i Ajuntament de Barcelona van signar les bases o acords de criteris que han de regir l'esmentat Consorci. Bases que preveuen que la presidència del Consorci recaurà en l'alcalde de Barcelona o persona en que delegui, i que en un termini de cinc anys la Generalitat anirà ampliant la seva aportació al funcionament de l'orquestra fins a igualar la de l'Ajuntament. Aquest període de cinc anys començarà el

1991. Es tracta doncs d'un procés d'incorporació financera de la Generalitat contemplada de forma gradual. Cal advertir que, d'aquest conveni, en resta al marge la Banda Municipal, integrada a l'actual Institut Municipal de Música, que així haurà de continuar fent via a part.

El pròxim pas del procés és la signatura dels estatuts de funcionament del Consorci, en la confecció dels quals es treballa. Estatuts que prèviament hauran de ser aprovats pel Ple Municipal i pel Consorci Executiu de la Generalitat. Aquest pas ja depèn d'una forma molt concreta de l'autèntica voluntat negociadora i de les ganes que hi hagi d'accelerar el procés. En tot cas la recent dimissió del fins ara director general de Promoció Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat, Xavier Bru de Sala, obre noves expectatives a un procés, que per altra part sembla inexorable.

Recordem finalment, i una mica al marge, que l'Auditori tindrà un cost aproximat de 6.200 milions de pessetes, 3.000 dels quals aportats pel Ministeri de Cultura i 1.600 per cadascuna de les institucions catalanes, Generalitat i Ajuntament. El juny del 1992 podria acollir la primera activitat.

**C. Gàmez i J. Comellas
amb la col·laboració de
M. Payeras**